

AANVULLING OP HET RAPPORT
VAN DE

**COMMISSIE VOOR
CONTACT EN SAMENSPREKING
MET ANDERE KERKEN**

DEEL: BINNENLAND

AAN DE

NEDERLANDS GEREFORMEERDE KERKEN

met het oog op haar

LANDELIJKE VERGADERING VAN HOUTEN 2010

December 2010

INHOUD:

	Pagina
Rapportage naar aanleiding van de Generale Synode der Christelijke Gereformeerde Kerken 2010	3
Bijlage	
Toespraak van C.T. de Groot, vice-voorzitter CCS, voor de GS van de CGK gehouden op 30 september 2010	9

Rapportage naar aanleiding van de Generale Synode der Christelijke Gereformeerde Kerken 2010

In ons rapport aan de Landelijke Vergadering 2010 (code 10.01.06) hebben wij verslag gedaan van de gesprekken met Deputaten Eenheid van de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK). We citeren daaruit de volgende passage (pagina 27):

In de gesprekken met Deputaten Eenheid heeft de zaak van de toe-eigening des heils centraal gestaan. Deputaten hebben ons in opdracht van hun synode de vraag voorgelegd, op welk kerkelijk besluit de instemming van de NGK met de gemeenschappelijke verklaring van de CGK en de GKV inzake de toe-eigening van het heil gebaseerd is. Wij hebben erop gewezen dat de inhoud van deze verklaring geheel in het verlengde ligt van de gemeenschappelijke verklaring over de toe-eigening van het heil, die al in de jaren zeventig door CGK en NGK is opgesteld en die de instemming van de LV Kampen 1976 heeft verkregen. In de decennia daarna is de vraag naar het functioneren van deze verklaring in prediking en gemeentebeschouwing op initiatief van de CG-deputaten een steeds terugkerend onderwerp van gesprek geweest in de samensprekingen tussen CGK en NGK. Van NGK-zijde is er steeds op gewezen dat de verschillende accenten die op dit punt door nederlands-gereformeerden en christelijk-gereformeerden gelegd worden binnen de ruimte van Gods Woord vallen en passen binnen de confessionele kaders en daarom niet kerkscheidend zijn. Dezelfde (accent)verschillen worden immers ook binnen de CGK gevonden. Uiteindelijk is er van CGK-zijde nooit een antwoord gekomen op de vraag, of deze verschillen kerkscheidend zijn en is door de GS van de CGK in 1998 vanwege deze thematiek het streven naar landelijke eenheid met de NGK in de koelkast gezet.

Enkele jaren na het uitkomen van de gemeenschappelijke verklaring van CGK en GKV over de toe-eigening van het heil in 2000 heeft de CCS het initiatief genomen daarbij aan te haken in de hoop dat daarmee deze barrière in de relatie tussen NGK en CGK geslecht zou kunnen worden. Als commissie hebben wij con amore en zonder reserve ingestemd met de gemeenschappelijke verklaring tussen de CGK en de GKV, daarvan verslag gedaan aan de landelijke vergadering en daarvoor de instemming gekregen van de LV.

Vervolgens hebben we als CCS met de CGK-deputaten gekeken, hoe deze instemming een bijdrage zou kunnen leveren aan het slechten van barrières tussen de NGK en de CGK. In goed overleg hebben we gekozen voor de methode van preekbespreking.

In drie bijeenkomsten zijn driemaal twee preken, een van lid van de CCS en een van een lid van DE, besproken. In deze preekbespreking is vooral gekeken, of en hoe de kernnoties uit de desbetreffende verklaring inzake de toe-eigening van het heil in de preek functioneren. Daarbij gaat het onder meer om de aanspraak van de gemeente, het onderscheidende element in de prediking en een persoonlijk gericht appèl van geloof en bekering. Op die punten werden er in de gesprekken van CCS en DE wel verschillen tussen de preken geconstateerd, maar die verschillen bleken dwars door de scheidslijn CGK-NGK heen te lopen. Zo werd opgemerkt dat de preek van een predikant uit de NGK meer oog had voor de toe-eigening van het heil dan de preek van een CG predikant en werd de preek uit de CGK als meer beschrijvend en minder appellerend beleefd dat die uit de NGK. Gezamenlijk konden we als CCS en DE aan het eind van de laatste preekbespreking concluderen dat de preken, ondanks de verschillende accenten, stuk voor stuk binnen de bandbreedte van een katholieke gereformeerde prediking vielen. Toch kwamen de CG deputaten in hun rapport aan de GS naar aanleiding van deze preekbesprekingen tot de volgende conclusie: 'Deputaten kunnen moeilijk beoordelen of op deze wijze barrières zijn geslecht, maar kunnen wel aangeven dat het bespreken van preken, met daarbij extra aandacht voor de toe-eigening van het heil, in ieder geval geen nieuwe barrières heeft opgeworpen'.

In de daarop volgende evaluatie (pagina 27/28) schreven we:

Als CCS zijn wij teleurgesteld over deze conclusie die de CG deputaten uit de preekbesprekingen hebben getrokken en hebben dit ook aan hen kenbaar gemaakt. We missen in deze conclusie pijnlijk woorden van blijdschap over de geestelijke herkenning die er dwars door verschillen heen tijdens de gesprekken over de prediking bleek. We hadden ons een heel andere conclusie uit de gevoerde gesprekken kunnen voorstellen, een conclusie in deze trant: 'Deputaten stellen vast dat over de toe-eigening des heils er geen grote verschillen zijn te constateren tussen de gemeenschappelijke verklaring en de prediking in de NGK. Zo er al sprake is van verschillen, dan zijn die niet anders dan in ons eigen kerkverband. Daarom kunnen we met vreugde vaststellen dat de zaak van de toe-eigening des heils tussen onze kerken niet kerkscheidend is'. Een conclusie in deze geest zou o.i. recht doen aan de uitkomst van de gezamenlijk gevoerde gesprekken. En we vragen ons in gemoede af: als de barrières die er rond dit onderwerp tussen de NGK en de CGK kennelijk zijn, dan niet op deze manier geslecht kunnen worden, hoe kan dat dan wel gebeuren?

We hebben onszelf de vraag gesteld: waarom voeren we deze gesprekken, als dit de magere uitkomst is? En wat voor gesprekken moeten we voeren, wil er kans zijn op een positievere, meer royale uitkomst?

Inmiddels heeft de Generale Synode (GS) van de CGK in de afgelopen maanden vergaderd. Daarbij heeft de GS ook uitvoerig gesproken over de relatie met onze kerken, in het bijzonder over de barrière die de toe-eigening des heils daarin vormt. Bij het begin van deze bespreking heeft ds. Kees de Groot, vice-voorzitter CCS, de synode toegesproken. De tekst van zijn toespraak is als bijlage bij dit rapport gevoegd. Daarin heeft hij indringend de moeite van onze commissie met de conclusie van deputaten CGK uit de preekbesprekingen onder woorden gebracht. Daarnaast heeft hij de aandacht van de synode gevraagd voor de eenheid die er te midden van alle verscheidenheid van kinderen van God en gemeenten van Christus te vinden is en een appèl op de synodeleden gedaan om daar in de relatie met onze kerken meer mee te rekenen.

Dat appèl heeft weerklank gevonden bij de synode. De toespraak van ds. De Groot heeft veel losgemaakt in de breedte van de vergadering. Een aantal synodeleden gaf blijk van bewogen reacties op zijn indringende pleidooi en liet merken de conclusie van deputaten dat de preekbesprekingen ‘geen nieuwe barrières’ hebben opgeworpen, toch wel erg mager te vinden. In diverse zittingen is de synode de afgelopen maanden op dit onderwerp teruggekomen. Uiteindelijk sprak de GS na intensief overleg tussen de desbetreffende synodecommissie en deputaten op de voorlopig laatste zittingsdag (23 november) uit dat de toe-eigening des heils geen barrière meer vormt tussen de CGK en de NGK en dat de verschillende accenten die in deze kerken binnen dit onderwerp worden gelegd, niet kerkscheidend zijn.

De integrale besluittekst luidt als volgt

De Generale Synode

kennis genomen hebbend van

1. de rapportage van deputaten;
2. het aanvullend rapport 3a van commissie 4;

gehoord hebbend

de bespreking ter vergadering;

van oordeel dat

1. door deputaten terecht is vastgesteld dat de Landelijke Vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken heeft ingestemd met de gezamenlijke verklaring (CGK-GKv) t.a.v. de toe-eigening van het heil;
2. de preekbespreking bij nader inzien geen goede weg was om te bezien of t.a.v. de toe-eigening des heils de barrière geslecht kon worden;
3. er door de instemming met de verklaring van de CGK en GKv inzake de toe-eigening des heils een kerkelijke besluit ligt op grond waarvan vragen die t.a.v. dit punt in het verleden tussen beide kerken leefden, positief kunnen worden beantwoord;
4. de toe-eigening des heils nu geen barrière meer vormt tussen de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken;
5. het goed is om het gesprek met de commissie voor contact en samenspreking voort te zetten en gezamenlijk te bezien welke barrières er nu nog zijn die om bespreking vragen en indien mogelijk het gesprek hierover inhoudelijk aan te gaan

besluit

1. uit te spreken dat de toe-eigening des heils geen barrière meer vormt tussen de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken;
2. deputaten voor de eenheid van de gereformeerde belijders in Nederland op te dragen in het gesprek met de Nederlands Gereformeerde Kerken gezamenlijk te inventariseren welke geschilpunten er nog zijn tussen de

Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken en indien mogelijk het gesprek hierover inhoudelijk aan te gaan en dat te doen vanuit de eerder uitgesproken wederzijdse erkenning van elkaar als kerken die zich in alles willen stellen op de grondslag van Gods heilig Woord en de gereformeerde belijdenis.

Voorts besluit de synode

3. deputaten op te dragen de gesprekken met de Nederlands Gereformeerde commissie voort te zetten met het oog op de plaatselijke situaties en zaken van gemeenschappelijk belang;
4. deputaten op te dragen via het Deputaten Overleg Eenheid contact te onderhouden met samenwerkende en samenwerkingsgemeenten;
5. deputaten op te dragen de GS 2013 te rapporteren wat wijziging van bijlage 8 K.O. voor de Nederlands Gereformeerde Kerken betekent.

We zijn als commissie dankbaar voor dit besluit. Na de tientallen jaren van gesprek over de toe-eigening des heils hadden we deze uitkomst niet verwacht, zeker niet na het rapport van deputaten met hun conclusie uit de preekbesprekingen. Al in de periode 1995-1998 hebben we een en andermaal de vraag bij deputaten op tafel gelegd, of de verschillen rond dit thema al dan niet kerkscheidend zijn. Deputaten en synode hebben op die vraag toen nooit antwoord gegeven. We zijn erg blij dat dat antwoord er nu wel is en dat de CGK hebben uitgesproken dat de verschillen op dit punt binnen de bandbreedte van een gereformeerde kerk liggen en dat dit thema daarom geen barrière meer vormt tussen CGK en NGK.

Dat deze barrière weg is, betekent zeker niet dat er tussen CGK en NGK niets meer te bespreken is. Uit bovenstaand synodebesluit blijkt dat de CGK verwacht dat er nog geschilpunten zijn tussen beide kerken. Over die onderwerpen moeten de Deputaten Eenheid het gesprek met de CCS aangaan. Het ligt voor de hand dat 'de vrouw in het ambt' één van die gespreksonderwerpen zal zijn. Maar het is niet zonder betekenis dat de GS uitsprak dat dat gesprek gevoerd wordt 'vanuit de eerder uitgesproken wederzijdse erkenning van elkaar als kerken die zich in alles willen stellen op de grondslag van Gods heilig Woord en de gereformeerde belijdenis'.

Ook over de relatie met andere kerken nam de GS CGK eind 2010 besluiten. Zo krijgen plaatselijke CG gemeenten meer ruimte om stappen te zetten op weg naar eenheid met gemeenten uit de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) en de Hersteld Hervormde Kerk. Voor die kerken (die vallen onder bijlage 8 van de kerkorde van de CGK) toetst de CG classis voortaan niet meer inhoudelijk, maar alleen nog procesmatig of ze samen op weg kunnen. Dat verhindert dat classes inhoudelijke blokkades kunnen leggen op samenwerking tussen een CGK-gemeente en een GKV-gemeente. Ook mogen CGK-gemeenten voortaan predikanten uit de GKV en de HHK, afkomstig uit het gehele land, op hun kansel uitnodigen, als eerste stap in een proces van kennismaking en naar elkaar toegroeien van plaatselijke gemeenten. Voorstellen om dat ook voor de NGK mogelijk te maken haalden het niet. Wel kregen Deputaten Eenheid van de CGK blijkens het hierboven vermelde besluit opdracht van de synode om in de komende jaren te bekijken, of ook de NGK onder die regeling kunnen vallen.

Genoemde synode-uitspraken geven ons aanleiding onze voorstellen aan u bij te stellen. In onderstaande voorstellen, die deel uitmaakten van ons eerdere rapport, hebben we de wijzigingen die we nu voorstellen, zichtbaar aangebracht.

De vervallen teksten zijn ~~doorgehaald~~ en de nieuwe teksten zijn onderstreept.

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen in Houten,

Met betrekking tot de Christelijke Gereformeerde Kerken

Constateren

1. De GS 2007 besloot deputaten op te dragen de gesprekken met de Nederlands Gereformeerde commissie voort te zetten met het oog op de plaatselijke situaties en zaken van gemeenschappelijk belang.
2. Naar aanleiding van de brief van de Landelijke Vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken d.d. 18 september 2007, waarin onder andere instemming wordt betuigd met de gemeenschappelijke verklaring inzake de toe-eigening des heils die de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) hebben opgesteld, besloot de GS 2007 om deputaten eenheid van de gereformeerde belijders in Nederland op te dragen:
 - in het gesprek met de CCS na te gaan welk kerkelijk besluit ten grondslag ligt aan de instemming met de gemeenschappelijke verklaring van CGK en GKV inzake de toe-eigening des heils;
 - en in het gesprek met de CCS na te gaan of en in hoeverre de instemming van de NGK met de gemeenschappelijke verklaring inzake de toe-eigening des heils kan bijdragen aan het slechten van de barrières tussen CGK en NGK
3. Deputaten Eenheid ~~stellen~~ stelden in hun verslaggeving moeilijk te kunnen beoordelen of door het bespreken van preken met de CCS barrières zijn geslecht inzake de toe-eigening van het heil, maar wel te kunnen aangeven dat daarin ieder geval geen nieuwe barrières zijn opgeworpen.
4. De GS 2010 besloot
 1. uit te spreken dat de toe-eigening des heils geen barrière meer vormt tussen de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken;
 2. deputaten voor de eenheid van de gereformeerde belijders in Nederland op te dragen in het gesprek met de Nederlands Gereformeerde Kerken gezamenlijk te inventariseren welke geschilpunten er nog zijn tussen de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken en indien mogelijk het gesprek hierover inhoudelijk aan te gaan en dat te doen vanuit de eerder uitgesproken wederzijdse erkenning van elkaar als kerken die zich in alles willen stellen op de grondslag van Gods heilig Woord en de gereformeerde belijdenis

Overwegen

1. Ondersteuning van nederlands-gereformeerde kerken die samenwerken met christelijk-gereformeerde kerken blijft van groot belang voor die samenwerking.
2. Het gesprek over het wegnemen van belemmeringen voor de plaatselijke samenwerking en eenheid tussen NGK en CGK en over het opheffen van de kerkrechtelijke knelpunten die de samenwerkingsgemeenten ervaren, heeft een plaats gekregen in het inmiddels gestarte DOE-overleg.
3. De instemming van de LV 2007 met de door GKV en CGK opgestelde gemeenschappelijke verklaring inzake de toe-eigening van het heil ligt geheel in het verlengde van de gemeenschappelijke verklaring over de toe-eigening van het heil, die al in de jaren zeventig door CGK en NGK is opgesteld en die de instemming van de LV Kampen 1976 heeft verkregen.

4. Aan Deputaten Eenheid van de Christelijke Gereformeerde kerken is te kennen gegeven dat er geen reden is waarom geconstateerde accentverschillen in dit leerstuk, zo zij al verschillen tussen NGK en CGK zouden vertegenwoordigen, kerkscheidend zouden moeten of mogen zijn.
5. In de gesprekken tussen Deputaten Eenheid en CCS is gebleken dat verschillen waarin kernnoties uit de desbetreffende verklaring in preken aan de orde komen, geen verschillen weerspiegelen tussen CGK en NGK.
6. De GS 2010 van de CGK heeft met zijn besluit om uit te spreken dat de toe-eigening des heils geen barrière meer vormt tussen de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken de weg geopend naar nieuwe gesprekken tussen CGK en NGK over eenheid tussen beide kerken.

Spreken uit

1. ~~De NGK nemen met teleurstelling kennis van de rapportage van de DE van de CGK, waarin zij niet tot de conclusie kunnen komen dat er barrières zijn geslecht ondanks de gezamenlijke constatering dat de besproken preken (van beide zijden) vielen binnen de bandbreedte van de gereformeerde belijdenis-dankbaarheid kennis van het besluit van de Generale Synode 2010 van de CGK om uit te spreken dat de toe-eigening des heils geen barrière meer vormt tussen de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken.~~
2. De NGK zien dit besluit en de daaraan ten grondslag liggende overwegingen als een belangrijke stap in de relatie met de CGK en als een stimulans voor verdere gesprekken over de eenheid tussen beide kerken.
3. De NGK hebben er begrip voor dat de Generale Synode 2010 van de CGK tevens besloot om haar deputaten voor de eenheid van de gereformeerde belijders in Nederland op te dragen in het gesprek met de Nederlands Gereformeerde Kerken gezamenlijk te inventariseren welke geschilpunten er nog zijn tussen de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken en indien mogelijk het gesprek hierover inhoudelijk aan te gaan.
4. De NGK zijn er blij mee dat de Generale Synode besloot om deze gesprekken te doen voeren vanuit de eerder uitgesproken wederzijdse erkenning van elkaar als kerken die zich in alles willen stellen op de grondslag van Gods heilig Woord en de gereformeerde belijdenis.
5. De NGK willen deze gesprekken graag voeren vanuit de bereidheid om waar mogelijk barrières voor verdere eenheid met de CGK weg te nemen, vanuit de inzet om in elk geval geen nieuwe barrières daarvoor op te werpen en vanuit het verlangen dat deze gesprekken dienstbaar zullen zijn aan de eenheid tussen beide kerken.
6. De NGK betreuren zeer dat het christelijk getuigenis aan de wereld wordt geschaad door kerkelijke verdeeldheid en bepleit dat, ~~ondanks de stagnatie van de gesprekken op landelijk niveau,~~ toch zoveel mogelijk plaatselijke samenwerking met christelijk-gereformeerde kerken wordt gezocht om samen de boodschap van het heil in Christus te brengen en om ook overigens dienstbaar te zijn aan de samenleving.
2. ~~De NGK ziet voor de korte termijn geen perspectief in het voortzetten van gesprekken met het oog op landelijke eenwording met de CGK.~~
3. ~~Niettemin hopen zij van harte dat de GS van de CGK tot ruimere conclusies komt dan het rapport van Deputaten Eenheid en een signaal zal geven dat zij daadwerkelijk zoekt naar een begaanbare weg naar kerkelijke eenwording en naar overbrugging van vermeende of geconstateerde verschillen.~~

Besluiten

1. De gesprekken met de CGK voort te zetten en te richten op alles wat nodig is met het oog op het wegnemen van belemmeringen voor de plaatselijke samenwerking en eenheid tussen NGK en CGK, het opheffen van de kerkrechtelijke knelpunten die de samenwerkingsgemeenten ervaren, het verkennen van de mogelijkheden en het wegnemen van barrières voor gezamenlijke gemeentestichtende projecten én met het oog op zaken van gemeenschappelijk belang.
2. In de gesprekken met deputaten van de CGK gezamenlijk te inventariseren welke geschilpunten er nog zijn tussen de CGK en de NGK, het gesprek daarover inhoudelijk aan te gaan en deze gesprekken voort te zetten vanuit de wederzijdse erkenning van elkaar als kerken die zich in alles willen stellen op de grondslag van Gods heilig Woord en de gereformeerde belijdenis, opdat deze gesprekken dienstbaar zullen zijn aan de zichtbaar maken en concretiseren van deze eenheid.
3. In contacten met de CGK (en de GKV) samen te zoeken welke roeping kan worden ervaren en welke mogelijkheden kunnen worden gevonden om elkaar te ondersteunen bij het doordenken van en reageren op de concrete vragen en uitdagingen waarvoor de gemeente van Christus in deze tijd wordt gesteld en om samen te zoeken naar wegen om zowel ten aanzien van nieuwe vragen en uitdagingen als rond vragen van geloof en leven die van alle tijden zijn, als NGK en CGK (en GKV) samen het onderwijs van Gods Woord actueel te verwoorden
4. In contacten met de CGK (en de GKV) samen te zoeken naar concrete mogelijkheden om onze missionaire en diaconale roeping in de samenleving vorm te geven.

BIJLAGE 1

Eenheid in verscheidenheid

Toespraak ds. C.T. de Groot, vice-voorzitter CCS op de GS CGK 2010 op 30 september 2010

Broeders, in mijn stille tijd las ik onlangs in een verklaring op de brief aan de Hebreëen over een gezelschap in Sliedrecht. Kenmerkend voor dit gezelschap was het gemopper op de dominees uit Sliedrecht en omgeving: *Wat die mensen toch met Gods Woord doen...* Niet één van die predikanten deugde. Op elke dominee was van alles en nog wat aan te merken. Eén van de vaste bezoekers van het gezelschap zei tijdens dit onderdeel van de avond nooit zo veel. Op een keer werd hem gevraagd: *Man zeg nou ook eens wat!* Weet je wat hij antwoordde? De man zei: *Och ik hoor maar liever niet wat de dominee niet met het Woord doet, ik hoorde maar liever wat het Woord met jou doet!.....*

Ds. P. de Vries van de HHK vertelde mij onlangs dat er in de Alblasserwaard nog steeds gezelschapsleven is. Door wie worden dergelijke gezelschappen bezocht? Door mensen uit verschillende kerken. Door mensen die zich in hun zoeken naar de HERE en in het zich door de HERE hebben laten vinden, één weten. Door mensen dus die over kerkmuren heen elkaar herkennen in *de antwoorden die God hun ziel gaf op te merken.* (vgl. Ps.85:3 O.B.)

Met andere woorden: zo'n gezelschap kenmerkt zich door 'eenheid in verscheidenheid'; zij het buitenkerkelijk. 'Eenheid in verscheidenheid' is u, als ik het goed zie, als Christelijke Gereformeerde Kerken ook niet vreemd. 'Eenheid in verscheidenheid' wordt ook op tal van plaatsen ervaren waar Nederlands Gereformeerden en Christelijke Gereformeerden elkaar ontmoeten. Op zondagen in samenwerkende - en samenwerkingsgemeenten. In missionaire projecten zoals Hoop voor Noord en Oase. Bij die missionaire activiteiten zijn niet alleen de Nederlands Gereformeerde Kerken uit 'Groot-Amsterdam' betrokken, maar is er ook support van bijvoorbeeld de Nederlands Gereformeerde Kerken van Voorthuizen-Barneveld en Bunschoten-Spakenburg. Eenheid in verscheidenheid wordt ook ervaren tijdens de vergaderingen van het Deputaten Overleg Eenheid (DOE). En niet in de laatste plaats in de bijzondere samenwerking tussen de Theologische Universiteit Apeldoorn en de NGP.

De hier ervaren eenheid in verscheidenheid stemt ons blij en dankbaar. Wij loven en prijzen onze God voor deze unieke eenheid die in en door zijn Zoon Jezus Christus wordt ervaren. In het bijzonder willen wij als zegen van de HERE noemen het tot stand komen van de samenwerkingsgemeente Zoetermeer. Al deze kostbare ontmoetingen maken dat we ook in de toekomst graag samen met u als kerken op willen blijven trekken.

Tijdens de bijkomsten van het Sliedrechtse gezelschap klonk telkens: *Wat die mensen toch met Gods Woord doen...* Soortgelijke opmerkingen klonken op uw vorige synodes als het gaat om de wijze waarop wij als Nederlands Gereformeerden met het Woord van God omgaan. En wel in het bijzonder. met wat de Schrift ons leert over 'vrouw en ambt'. Hoewel daarover zowel in uw als in onze kerken bij een open Bijbel toch verschillend over wordt gedacht, was gelukkig één ding helder: er is nergens sprake van Schriftkritiek. Wel is er sprake van verschil in Schriftverstaan. Nu, op het punt van Schriftverstaan hebben wij als kerken elkaar hard nodig. Op onze Landelijke Vergadering, die – zo de HERE wil en wij leven - volgende week zaterdag geopend zal worden, staat o.a. 'homoseksualiteit' op de agenda. Deze moeilijke en tere kwestie bent ook u hier ter synode aan het bespreken, zo

begrepen wij. Met grote belangstelling zien wij als Nederlands Gereformeerden uit naar uw rapportage en besluiten. Want we zijn er diep van overtuigd dat we de vraag wat Gods Woord over homoseksualiteit zegt, vooral samen met andere kerken moeten beantwoorden. Hierin willen we dus ook graag van het CGK-rapport leren. Als de indruk is ontstaan dat in de Nederlands Gereformeerde Kerken de cultuur boven Gods Woord wordt gesteld, wil ik met klem zeggen dat dit geenszins onze insteek is. Het is echter wel zo dat we bij het lezen van Gods Woord niet voorbij willen zien aan de cultuur waarin we leven. Alleen samen met alle heiligen, komen wij tot verstaan van Gods heilgeheimen, leert Paulus ons. Met andere woorden: in de verscheidenheid is ook rijkdom gelegen.

Och ik hoor maar liever niet wat de dominee niet met het Woord doet, ik hoorde maar liever wat het Woord met jou doet!....., zei een man tijdens een bijeenkomst van een gezelschap uit Sliedrecht. U voelt wel aan: hier zijn we bij de zaak van 'de toe-eigening des heils'. In 2004 vroegen wij of u het gesprek over toe-eigening des heils opnieuw met ons zou willen aangaan. Aan die wens werd toen door u geen gehoor gegeven. Daarom zei ik op uw synode in 2007: *Het is voor ons teleurstellend dat de oproep die ik namens onze kerken drie jaar geleden op uw synode deed aangaande de toe-eigening van het heil door u niet is gehonoreerd.* Die teleurstelling is echter omgeslagen in dankbaarheid. Want u besloot o.a. (...) *in het gesprek met de Nederlands Gereformeerde commissie na te gaan of en in hoeverre de instemming van de Nederlands Gereformeerde Kerken met de gemeenschappelijke verklaring van de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) inzake de toe-eigening des heils kan bijdragen aan het slechten van de barrières tussen de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken.*

Vanaf de jaren zeventig van de vorige eeuw hebt u ons bevraagd op de zaak van 'de toe-eigening des heils'. Eerlijk is eerlijk, menig lid van de CCS heeft dat als een soort vervelende jeuk ervaren. Die jeuk ontstond niet alleen vanwege uw volharding op dit punt, maar ook omdat niet altijd even goed werd aanvoeld waar het u als Christelijke Gereformeerde Kerken nu precies om te doen was. Een belangrijke oorzaak hiervan is, als ik het goed zie, dat er van het gedachtegoed en het taalveld van de Nadere Reformatie in uw kerken veel meer bewaard is gebleven dan in de onze. Woorden als 'toegeleid, ingeleid en doorgeleid worden' of 'het mijnen van het geloof' zijn ons in doorsnee vreemd. Er was en is een zekere huivering om stil te staan bij de eigen ziel en te verwoorden wat *het Woord met jou doet*. Die terughoudendheid om te spreken over *wat het Woord met jou doet* gaat zeker op als het gaat om de verkondiging van Gods Woord.

Toch was er natuurlijk wel sprake van bevinding. Nederlands Gereformeerde predikanten waren en zijn meer dan 'verbondsmannetjes'. Ook wij zongen en zingen bijvoorbeeld Psalm 116 *God heb ik lief want die getrouwe HEER nam, toen ik riep met toegenegen oren mij woorden aan. (...) Zijn kracht, kwam mij, eenvoudige beschermen. Rust nu mijn ziel, de HEER heeft u bevrijd. (...) Uw eigen ben ik, Gij hebt mij bevrijd.*

Hoewel het psalmboek vol staat met woorden van bevinding, hoorde je als Nederlands Gereformeerde er niet zo veel over. Daar is echter een kentering in gekomen. En wel uit een verrassende hoek. Namelijk vanuit de evangelische wereld. In veel Nederlands Gereformeerde Kerken wordt, naast het Liedboek voor de Kerken, graag uit de bundel Opwekking en de Evangelische Liedbundel gezongen. Dit gebeurt overigens heel selectief, waarbij goed naar de teksten wordt gekeken. De bundel Opwekking en de Evangelische Liedbundel leveren velen van ons woorden om wat er in ons hart aan persoonlijk geloof leeft te verklanken. Via de weg van het evangelische lied is onze kerken de zaak van het persoonlijk geloof ook weer veel centraler geworden in de verkondiging. Ieder mens komt als

zondaar ter wereld en deelt alleen maar in het eeuwige leven via de weg van geloof en bekering. Ja, ieder mens moet wederom geboren en vernieuwd worden. In dit licht is het niet verwonderlijk dat er in onze Landelijke Vergadering geen verzet kwam aangaande de rapportage van de CCS waarin de gemeenschappelijke verklaring die door u als CGK en de GKV op het punt van de toe-eigening is opgesteld, was opgenomen.

Om te bezien, hoe nu de zaak van de toe-eigening een plaats krijgt in de prediking in zowel de NGK als de CGK werden, zoals u is gerapporteerd, over en weer preken besproken. Die besprekingen heb ik zelf beleefd als kostbare momenten. Want we keken niet alleen wat de dominee met Gods Woord deed, maar spraken ook door over *wat het Woord met ons doet*. Een beetje ‘gezelschapachtig’ dus.

Als leden van de CCS herkennen we ons zeer in wat uw deputaten daarover rapporteren. *Er is dan ook met name gelet op de vraag of deze blijkbaar gemeenschappelijke gedachten inzake de toe-eigening van het heil ook in de preek functioneren. Tijdens de preekbespreking werden op dit punt zeker verschillen geconstateerd over hoe de toe-eigening van het heil in de prediking ter sprake moet komen. Het opvallende daarbij was echter dat deze verschillen ook binnen de beide kerkverbanden zelf naar voren komen op zo'n manier dat tijdens besprekingen wel eens opgemerkt werd dat een preek van een broeder uit de NGK meer aandacht voor de toe-eigening van het heil bevatte dan een andere preek van een broeder uit de CGK. En anderzijds was een preek vanuit de CGK op dit punt wel eens vlakker dan de op dat moment besproken preek vanuit de NGK. Het bespreken van een zestal preken kan natuurlijk nooit leiden tot een balans op dit punt, maar in het licht van de context waarin de besproken preken gehouden werden en in het licht van de doorgaande lijn van de prediking van de predikators, is steeds gebleken dat de preken naar het oordeel van de gezamenlijke vergadering wel binnen de bandbreedte van een katholieke gereformeerde prediking vielen.*

Tot zover alleen maar instemming. Maar dan, ... dan volgt als conclusie: *Deputaten kunnen moeilijk beoordelen of op deze wijze barrières zijn geslecht, maar kunnen wel aangeven dat het bespreken van preken, met daarbij extra aandacht voor de toe-eigening van het heil, in ieder geval geen nieuwe barrières heeft opgeworpen.*

Broeders, deze conclusie heeft ons verbaasd. Nee niet ‘verbaasd’, maar zeer teleurgesteld. Vanuit ons standpunt bezien zijn er geen barrières die gescheiden kerkelijk optreden rechtvaardigen. Dit werd nog eens bevestigd in de mooie gesprekken die we voerden. Wij zijn teleurgesteld omdat wij de conclusie van uw deputaten niet goed kunnen plaatsen.

Maar wat zei de broeder uit Sliedrecht ook al weer? *Och ik hoor maar liever niet wat de dominee niet met het Woord doet, ik hoorde maar liever wat het Woord met jou doet....* Wat doet het Woord van God in uw en mijn hart? Het ontdekt ons aan onze zonden en doet ons vluchten naar Jezus Christus. Naar Hem die mensen die van God los zijn geraakt weer aan God bindt. Een mens wandelt dan niet langer in de zonde, maar een mens leert, onder leiding van de Heilige Geest, in de voetstappen van Christus te treden (1 Petr.3:21) De levendmakende Geest zorgt ervoor dat er in het hart van een mens ruimte komt voor de Here Jezus Christus en vernieuwing van het leven. Er komt, om het met u vertrouwde woorden te zeggen, een hartelijke liefde tot Jezus Christus. We gaan het eens worden met de Drie-enige God. Eens ook met Jezus die bad voor de Zijnen: *O Vader laat hen allen één zijn gelijk Gij, Vader, in Mij en Ik in U, dat ook zij in Ons zijn; opdat de wereld gelove, dat Gij Mij gezonden hebt. 22 En de heerlijkheid, die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven, opdat zij één zijn, gelijk Wij één zijn.* (Joh.17: 21,22)

Broeders, als de Heilige Geest nou eens wat in Jezus' hart leeft ook aan ons hart zou willen toepassen! Dat er in het hart van een ieder van ons een verlangen groeit naar eenheid in verscheidenheid.

Ik hoorde maar liever wat het Woord met jou doet!....., zei de Sliedrechtse broeder. Van dat Woord zegt de schrijver van de brief aan de Hebreëen: Want het woord Gods is levend en krachtig en scherper dan enig tweesnijdend zwaard en het dringt door, zó diep, dat het vaneen scheidt ziel en geest, gewrichten en merg, en het schift overleggingen en gedachten des harten; en geen schepsel is voor Hem verborgen, want alle dingen liggen open en ontbloot voor de ogen van Hem, voor wie wij rekenschap hebben af te leggen. (Hebr.4: 12,13)

Broeders, uw en mijn gedachten liggen op dit moment open en bloot voor God. Hij ziet de barrières die in jouw hart zijn en de gedachten die de weg naar kerkelijke eenheid blokkeren. Ik vraag u: Kunnen die barrières voor Hem bestaan?..... Is het voor Gods aangezicht recht dat de verscheidenheid het wint van de eenheid?

Tenslotte wil ik u zeggen dat wij op onze Landelijke Vergadering uw synode in gebed zullen gedenken. Want wij weten als kerken niet zo goed welk spoor wij in de nabije toekomst met u samen kunnen gaan. Over hoe wij het onderlinge gesprek voort moeten zetten verkeren wij in verlegenheid.

Het is ons gebed dat de HERE u en ons de weg de wijst. En wel zo dat we over een tijdje samen kunnen zingen: *Merk op, mijn ziel welk antwoord God u geeft!* (Ps.85:3 O.B.) Met andere woorden: we van elkaar mogen horen wat het Woord met ons doet.